

ENKONDUKO AL HISTORIO DE EŬROPA UNIO

WSTĘP DO HISTORII UNII EUROPEJSKIEJ

PANEŬROPO

Paneŭropo – enkonduko al historio de EU. Nomo ligita kun koncepto pri unuigo de eŭropaj ŝtatoj.

Ĝin elpensis kaj prezentis en intermilita periodo Richard Coudenhove-Kalergi.

Li en 1922 proponis kunigi ĉiujn demokratiajn landojn de Eŭropo – kontinentala – kaj krei el ili internacian socian, politikan kaj ekonomian asocion.

Sekve li celis fondi dagonan union kaj militan aliancan koalici-kontrakton.

Je la fino, li esperis likvidon de landlimoj kaj kreadon de federacio (koalicio) eŭropa.

Paneŭropon – laŭ lia ideo, devis eniri ŝtatoj kaj landoj – de Pollando ĝis Portugalio.

En 1924 – en Vieno oni proklamis la programon „Manifesto de Paneŭropo”.

Dum la 1-a Paneŭropa Kongreso, oni proklamis la Paneuropean Union.

Al ideo de paneŭropo enligis post la 2-a MM adeptoj de integrado en Okcidenta Eŭropo.

Por la sidejo de PEU oni ricevis lokon en Hofburg dank’ al aŭstra registaro.

La unua honora Prezidanto de Paneŭropa Komitato fariĝis I. Seipel kaj vic-prezidanto K. Renner. Samtempe oni decidis, ke PEU fariĝos la regiona asocio – en Ligode Nacioj.

PANEUROPA

Paneuropa – koncepto de zjednoczenia państw europejskich, wysunięta w okresie międzywojennym w XIXw. przez Richarda Coudenhove-Kalergi (1894 – 1972).

W 1922r. zaproponował on połączenie wszystkich demokratycznych państw Europy kontynentalnej – w międzynarodowe ugrupowanie o charakterze związku politycznego / gospodarczego.

Następnie utworzenie unii celnej i zawarcie sojuszu obronnego.

Efektom końcowym miało być zniesienie granic państw i stworzenie federacji europejskiej.

Paneuropa – miała objąć państwa „od Polski po Portugalię”.

W 1924r. w Wiedniu ogłoszono programowy „Manifest paneuropejski”.

Na I-szym Kongresie Paneuropejskim powołano Unię Paneuropejską.

Do idei paneuropy nawiązywali po II Wojnie Światowej zwolennicy integracji Europy Zachodniej.

Siedzibę Unii umieszczono w Hofburg (Wiedeń) dzięki rządowi Austrii.

Pierwszym honorowym prezydentem został I. Seipel, v-ce prezydentem socjal-demokratyczny mąż stanu i przyszły kanclerz K. Renner. Równocześnie zaplanowano, że Paneuropa będzie związkiem regionalnym w Lidze Narodów.

La emblemo de PEŭ estis la ruĝa kruco sur la konvaso de ora suno.

Richard Coudenhove-Kalergi

Symbolem Unii Paneuropejskiej był czerwony krzyż na tle złotego słońca.

Ignaz Seipel

Karl Renner

Por la ideo de Paneŭropo Coudenhove-Kalergi varbis jenajn aktivulojn: T. Masaryk, P. Claudel, P. Valery, J. Romains, T. Mann, R.M. Rilke, H. von Hofmannsthal, S. Zweig, A. Schnitzl, S. Langerlofe, Z. Zweig, M. Reinhardt, A. Einstein, S. Freud, O. y Gasset.

Aperadis la Naciaj Komitatoj (PEU) en Belgio, Bulgario, Estonio, Finnlando, Nederlando, Ĉeĥio, Pollando, Luksemburgio kaj Romanio.

En Pollando, la komitaton de UPE – gvidis A. Lednicki, kiun oni en 1924j. elektis al Konsilio de Centra Eŭropa Unio. Li ankaŭ en j. 1928, en Varsovio organizis la 25-an de Internacian Pac – Kongreson.

Aleksander Lednicki

Ideŭ Coudenhove-Kalergi poparli miĝdy inynimi: T. Masaryk, P. Claudel, P. Valery, J. Romains, T. Mann, R.M. Rilke, H. von Hofmannsthal, S. Zweig, A. Schnitzl, S. Langerlofe, Z. Zweig, M. Reinhardt, A. Einstein, S. Freud, O. y Gasset.

Pojawily się komitety Narodowe Unii (PE) w Belgii, Bułgarii, Estonii, Finlandii, Holandii, Polsce, Czechosłowacji, Luksemburgu oraz Rumunii.

W Polsce Komitet UPE prowadził A. Lednicki, który został wybrany w 1924r. do Rady Centralnej Unii Europejskiej. On też zorganizował w 1928r. w Warszawie XXV Międzynarodowy Kongres Pokoju.

Al honora Prezidanto oni elektis la premieron de Francio – A. Briand.

Briand proponis dum la kunsido de Ligo de Nacioj, la 6-an de Septembro 1929, krei la komunumon de Eŭropo.

Ĝi estis transdonita al delegitoj de eŭropaj ŝtatoj, LN – kaj de la retperspektivo – agnoskita kiel la kuraga projekto de Uniigonta Eŭropo.

Kiel rezulto de ĝi povus esti likvidado de streĉoj inter eŭropaj ŝtatoj, kaj sekureca likvido de militaj kaŭzoj.

Memorando de Briand kaj projekto de UPE el 25-a de februaro 1930, estis ligita kun Projekto de UPE kiu koncernis la European Federacian.

Al organ administrado oni proponis konsilion la superan ĉambron de ŝtatoj.

Unuigo Federacia (kun delegitoj de ĉiuj ŝtatparlamentoj) Sekretario kaj Federacia Justico.

Pro ekonomia monda krizo kaj plifortigo de opozicio, ĉefe protesto kaj kontraŭo de Italio – forpasis la grava internacia iniciato.

Dum la 2-a MM gen. W. Sikorski estis ĉefgvidanto de soldatoj kaj premiero de pola elmigranta registraro – eksterlande.

Ĝuste li la 10-an de Oktobro de 1939j. dum Kunsido de Minist-Konsilio, menciis koncepton pri Intermaroj.

Laŭ lia opinio, komencon devis doni la federacio inter Pollando kaj Ĉeĥio.

La 11-an de Novembro de 1940j. oni subskribis internaletteron pri kunlaborado inter ambaŭ ŝtatoj (Beneš – aprobis).

Na honorowego Prezydenta UPE zaproponowano premiera Francji – A. Brianda.

Briand też zaproponował na posiedzeniu Ligi Narodów – 6.IX.1929r. memorandum, którego celem miało być utworzenie Związku Europejskiego.

Przekazane w maju 1930r. delegatom europejskich państw – LN – uznano z perspektywy czasu – za Projekt Stanów Zjednoczonych Europy.

Efektem tego memorandum miała być likwidacja napięć między narodami Europy i zaprzestanie inwazji wojennych.

Memorandum Brianda i projekt Unii Paneuropejskiej z 25.II.1930r. łączył się z Projektem UPE – dotyczącym Federacji Europejskiej.

Organami Federacji miały być: Rada (Izba wyższa przedstawicieli państw) i Zjednoczenie Federalne (w skład którego weszłyby delegacje parlamentów narodowych), Sekretariat i Sąd Federalny.

Kryzys ekonomiczny, opozycja a głównie protest Włoch – unicestwił ceną inicjatywę.

W czasie II Wojny Światowej gen. W. Sikorski pełnił rolę wodza naczelnego i premiera emigracyjnego rządu polskiego.

Właśnie on 10.X.1939r. na posiedzeniu Rady Ministrów przypomniał koncepcję Międzymorza.

To według niego miałyby się zacząć od federacji Polski z Czechosłowacją.

11.XI.1940r. podpisano deklarację polsko-czechosłowacką (z rządem Beneša).

En estontaj konstituciaj planoj oni antaŭvidis, ke al la federacio venos ankaŭ Hungario, Rumanio, Litovio, eventuale Aŭstrio.

Subskribitan la 24 Sep. 1941 traktaton – oni nomis la Atlantan Ĉarton, kaj decidis ĝin realigi post la fino de milito

W akcie konstytucyjnym planowano włączenie do Federacji Węgry, Rumunię, Litwę ewentualnie Austrię.

24.IX.1941r. podpisano Kartę Atlantycką z realizacją po wojnie.

Literatura:

PIV i materiały własne

- archiwum Uniw. Śląskiego i UJ.